

RISK ASSESSMENT AND SUSTAINABLE PROTECTION OF
CULTURAL HERITAGE IN CHANGING ENVIRONMENT
(HODNOCENÍ RIZIKA A UDRŽITELNÁ OCHRANA KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ V MĚNÍCÍM SE PROSTŘEDÍ)

NEWSLETTER #1
ČERVENEC 2017 - LEDEN 2018

Přírodní pohromy a katastrofy představují riziko nejen pro zachování objektů kulturního dědictví ve smyslu jejich kulturní, historické a umělecké hodnoty, ale i z hlediska bezpečnosti návštěvníků, zaměstnanců a místních komunit. Navíc mají bezpochyby negativní dopady na lokální ekonomiky kvůli úbytku příjmů z cestovního ruchu a na živobytí residentů, kteří jsou na těchto příjmech závislí. ProteCHt2save přispívá ke zlepšení způsobilosti veřejného i soukromého sektoru při zmírňování dopadů klimatických změn a přírodních nebezpečí na areály, objekty a předměty kulturního dědictví. ProteCHt2save se v první řadě snaží o vyvinutí proveditelných a přizpůsobitelných řešení pro zvyšování odolnosti kulturního dědictví vůči povodním a přívalovým deštům.

DOPADY PŘÍVALOVÝCH DEŠŤŮ / POVODNÍ

Co plánujeme?

Cílem ProteCHt2save je pomoci regionálním a lokálním samosprávám v přípravě opatření a evakuačních plánů pro stavy nouze. Projekt má poskytnout ICT řešení a nástroje pro řízení rizik a ochranu kulturního dědictví ve střední Evropě.

Mapování kulturního dědictví vystaveného extrémním podmínkám

V rámci projektu bude vypracována mapa, která bude zobrazovat oblasti, ve kterých jsou očekávány extrémní potenciální dopady (přivalových dešťů, záplav, požárů, větru) na kulturní dědictví.

Manuál osvědčených a neosvědčených postupů

Vypracování a navržení jednoduchého nadnárodního referenčního manuálu osvědčených a neosvědčených postupů, zahrnující silné a slabé stránky ochrany kulturního dědictví v nouzových situacích v projektovém regionu.

Manuál ochrany kulturního dědictví

Vypracování manuálu na ochranu kulturního dědictví při měnících se klimatických podmínkách, určeného pro správce kulturního dědictví, kurátory a samosprávné celky. Případy extrémního počasí jsou stále častější, ať už jde o povodně nebo tropické bouře. Přestože se na první pohled nemusí zdát, že by povodně nebo sucha měly něco společného, jsou důsledkem stejného problému: teplejšího klimatu. Změna klimatu je jedna z největších krizí, kterým lidstvo čelí.

Nadnárodní strategie

Rozvoj nadnárodních strategií zahrnujících pobídky vedoucí k upřednostňování přijetí plánů zacílených na ochranu kulturního dědictví v krizových situacích na místní úrovni.

Příručka

Vypracování příručky, která má pomoci zvýšit způsobilost samospráv a zároveň poskytnout podporu institucím kulturního dědictví při nastavování procesů řízení rizik.

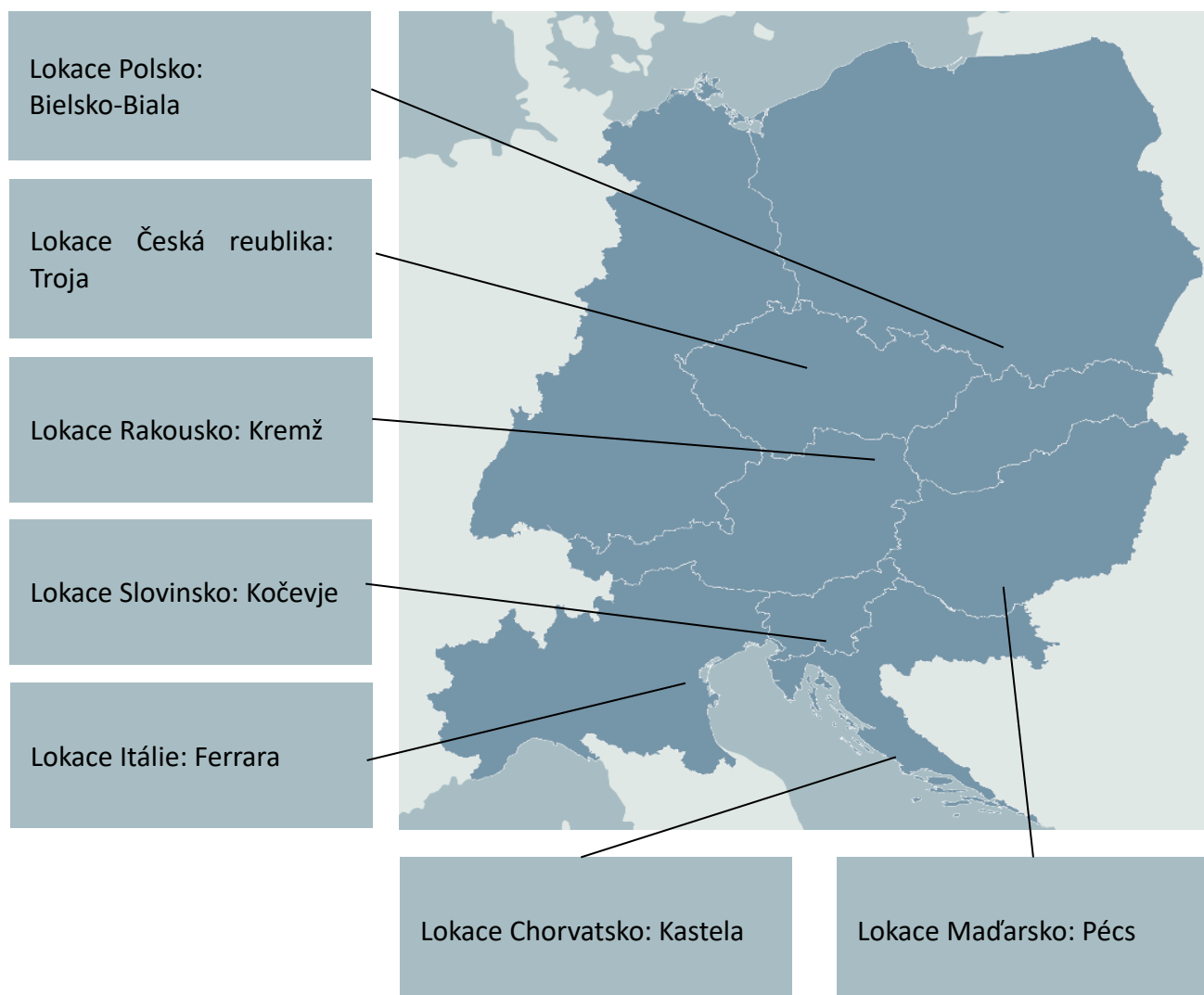
Pilotní akce

Jednotlivé přístupy a nástroje budou testovány v rizikových oblastech a v oblastech, které jsou z hlediska kulturního dědictví zranitelné, s cílem vylepšit stávající komunální politiky a plány řízení rizik v případě katastrof.

Nouzový plán

Proběhne zhodnocení výsledků pilotních akcí a definování konečných nouzových plánů. Mapa ukazuje 7 míst, kde dojde k realizaci pilotních akcí.

Zahajovací zasedání v Boloni

Zahajovací zasedání se odehrálo v Boloni v Itálii ve dnech 6.-7. července 2017. Sdílely se tam první informace a představili se partneři.

Alessandra Bonazza, projektová manažerka hlavního partnera ISAC-CNR, představila nejdůležitější části projektu. Vzhledem k tomu, že IPCC (Mezivládní panel pro změny klimatu) v roce 2014 poprvé zmínil kulturní dědictví jako jedno z hlavních témat spojených s účinky změny klimatu, byla vypracována SWOT analýza projektů zabývajících se dopadem přírodních a člověkem způsobených katastrof na kulturní dědictví. Kromě toho poskytla popis plánovaných aktivit pro pracovní balíček 1. Do implementace pracovního balíčku 1 jsou zapojeni všichni partneři. Konečný hlavní výstup bude Manuál pro správce kulturního dědictví obsahující strategie pro zmírnění následků.

Navíc budou klimatické parametry, jako dešťové srážky a teplota, extrahovány ze současných simulací dle globálního klimatického modelu a/nebo dle regionálních klimatických modelů, a to jak pro historické podmínky, tak i pro budoucí scénáře a následně budou vyjádřeny ve zmenšeném měřítku institucí ISAC (Ústav vědy atmosféry a klimatu). Výsledky pozorování z rozptýlených stanic in situ, nebo soubory dat ze sítě stanic jako je E OBS (jeden z nejvíce užívaných referenčních souborů dat pro Evropu) budou použity k hodnocení historických klimatických podmínek a také k potvrzení kroků pro zmenšení měřítka.

ÚTAM, koordinátor pracovního balíčku 2, představil plánované aktivity a užitečné nástroje, které mají zajistit naplnění výstupů. První aktivita naplánovaná na říjen 2017 až březen 2018 je *Aktivita 2.1 Identifikace kritických prvků řízení odolnosti a rizik kulturního dědictví*. ÚTAM navrhl realizaci inspekci, vyhodnocení a doporučení na 40 objektech (historických nebo současných) ze všech partnerských zemí. Návrh a počet objektů v každé zemi bude určen po diskuzi mezi všemi partnery.

ÚTAM vysvětlil *Aktivitu 2.2 Kritická analýza lokální zranitelnosti a opatření pro kulturní dědictví v nouzových situacích* s plánovaným průběhem od března 2018 do prosince 2018, která vytvoří základ pro strategie připravenosti a odolnosti a podklady pro přípravu regionálních politik a preventivních opatření.

Cílem pracovního balíčku 3 je vyvinout strategie připravenosti a definovat komplexní metodologie pro kontrolu a diagnostiku vyhodnocování odolnosti a plánování připravenosti. Průběh je naplánován na období od listopadu 2018 do listopadu 2019. DUK je koordinátorem aktivit v balíčku 3, ale zapojeni budou všichni partneři. Prioritou všech partnerů bude zřízení Cultural Heritage Rescue Teams - CHRT (Týmu záchranářů kulturního dědictví). Zároveň bude důležité určit, jakým způsobem bude tým sestaven, jaké budou jeho úkoly a složení.

Pracovní balíček 4 je koordinován partnerem Kraj Bielsko-Biala a bude plněn v poslední fázi projektu, od června 2019 do července 2020, jelikož navazuje na předešlé výstupy. V balíčku jsou obsaženy hlavní výsledky projektu, tj. realizace pilotních akcí. Strategie budou testovány na 7 pilotních akcích v 7 municipalitách.

Kraj Baranya je zodpovědný za komunikaci a spolupráci s Hlavním partnerem. Hlavní partner zdůraznil důležitost rozvoje komunikačních aktivit určených mezinárodní veřejnosti i šíření výsledků projektu na úrovni místní.

Setkání bylo úspěšné a položilo základy další spolupráci mezi partnery.

Společná komunikační schůzka v Kremži

23. ledna 2018 byla v rámci ProteCHt2save zorganizována společná mezinárodní konference o Ochráně kulturního dědictví před přírodními a člověkem způsobenými katastrofami na Dunajské Univerzitě v Kremži v Rakousku. Účastníci a prominentní řečníci si užili den plný přednášek o nedávno realizovaných projektech ochrany kulturního dědictví v Evropě a o probíhajících činnostech, což mimo jiné zahrnovalo krátké zprávy o hrozbách, jako jsou požáry, povodně, sesuvy půdy, bouře, zemětřesení, ozbrojené konflikty, nelegální obchodování a terorismus, o projektech HERACLES, PROTHEGO a ProteCHt2save, informace o politice EU a opatřeních pro ohrožené dědictví, rozvoj kompetencí k ochraně kulturního dědictví a strategie boje proti již zmiňovaným hrozbám a katastrofám.

Odpoledne měli účastníci možnost projít se směrem k Dunaji a detailně si prohlédnout přenosné protipovodňové zábrany, které umí hasiči z Kremže velmi rychle a operativně postavit, pokud by zvednutá hladina Dunaje byla jakkoliv ohrožující.

Ti odvážnější z účastníků se chopili šance vyzkoušet si postavení zábran vlastníma rukama a hasičům pomohli. Praktická ukázka tak zahrnovala i osvědčené metody boje proti nebezpečí, které povodně pro kulturní dědictví představují.

Setkání partnerů v Kremži

Během interního setkání partnerů, které následovalo po společné komunikační schůzce a uskutečnilo se 24.-25. ledna, měli účastníci možnost diskutovat o stavu projektu v prostorech Benediktinského kláštera Göttweig blízko Kremže. Během tohoto pěkného dne mohli nejen pracovat na příštích krocích a fázích v ProteCHt2save, ale také se seznámit s praktickými důvody, proč jsou přípravná opatření na ochranu kulturního dědictví tak potřebná. Členové projektového týmu absolvovali speciální prohlídku kláštera s průvodcem, při které byli upozorněni na možné hrozby ohrožující tuto kulturní stavbu. V malých skupinách měli za úkol obnovit zvlhlou písemnost a připravit ji na zmrazení šokem, zatímco v muzeu měli za úkol vyklidit místnost, která byla teoreticky v rámci cvičení ohrožována ohněm a dýmem. Ve skutečnosti by tato evakuace musela být prováděna hasiči, ale tento malý trénink umožnil demonstrovat, proč je preventivní příprava tak důležitá pro to, aby složky záchranného systému jednaly rychle, bezpečně a správně.

Letní univerzita ochrany kulturních statků

Letní univerzita ochrany kulturních statků (Summer University Cultural Property Protection), která se konala na Dunajské Univerzitě v Kremži 21.-25. srpna 2017, se věnovala nouzovému ošetřování materiálů z archivů a muzeí, poškozených mimo jiné povodněmi způsobenými klimatickou změnou. Účastníci vyvinuli speciální modelový evakuační plán pro mobilní kulturní dědictví, měli možnost poslechnout si přednášky mezinárodních expertů a nacvičit si správnou záchranu a zacházení s vlhkými písemnostmi. Vlhké knihy a papírové materiály byly obnoveny a připraveny na zmrazení šokem pomocí vrstev plastového obalu.

Ochrana kulturního dědictví v případě speciálních hrozeb - Vybrané aspekty evakuace lidí a sbírek (Krakov)

Mezinárodní konference ve dnech 20.-22. září 2017 poskytla mnoho užitečných informací i hlubších poznatků o metodách zajištění a evakuace kulturního dědictví. Účastníci absolvovali praktické cvičení a mohli zhlédnout evakuaci osob a historického mobiliáře z kostela sv. Marie v Krakově. Navíc byly na konferenci prezentovány informace a novinky o: osvědčených a neosvědčených postupech při ochraně kulturního dědictví, metodách evakuace, metodách přípravy kulturního dědictví na krizové situace nebo rizicích spojených s přepravou uměleckých děl. Jelikož je Krakov místem s největším množstvím kulturních památek v Polsku, má město řadu zkušeností s jejich ochranou.

Plánované akce a systém odborné přípravy:

V rámci přípravy na zřízení CHRT (Týmu záchranářů kulturního dědictví) a rozvíjení tréninkových a vzdělávacích sekvencí jsou v Rakousku na letošek naplánovány dvě akce:

Od 26.-28. května, 2018 proběhne cvičení TRITOLIA18 vedené společně s velitelstvím CBRN Rakouských ozbrojených sil, které disponuje velkými znalostmi o zachraňování osob v regionech postižených katastrofou. Velitelství CBRN souhlasilo s tím, že ve speciální tréninkové oblasti v Rakousku připraví simulaci zemětřesení, kde budou moci účastníci cvičení v bezpečném a chráněném prostředí přicházet s nápady na zachraňování kulturního dědictví.

Ve dnech 27.-31. srpna 2018 bude pořádána každoroční Letní universita ochrany

kulturních statků v klášteře Melk v Rakousku - barokním benediktínském klášteře slavném z románu Umberta Eca "Jméno růže". Během celého týdne budou účastníci vymýšlet krátké tréninkové a vzdělávací sekvence na ochranu kulturního dědictví a krizovou práci a cvičení a stejně tak povedou krátké živé cvičení na záchranu (kulturních) statků kláštera.

ProteCHt2save klíčová fakta

Trvání projektu: 01. 07. 2017 - 30. 06. 2020

Rozpočet projektu: 2,150,549 €

ERDF fond: 1,787,110 €

Web: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>

HLAVNÍ PARTNER

Ústav vědy atmosféry a klimatu -
Národní výzkumná Rada, Itálie

PROJEKTOVÍ PARTNEŘI

Ústav teoretické a aplikované
mechaniky Akademie
věd České republiky

Oblast Bielsko-Biala

Místní samospráva Ferrara

Vláda hrabství Baranya

Universita pro celoživotní vzdělávání
v Kremži, Dunajská Univerzita
v Kremž

Regionální rozvojová agentura
Bielsko-Biala

Městská část Praha - Troja

Město Kaštela

Místní samospráva Kočevie

